

Telling nesten in de hoogwaterzone-noord in De Wieden overtreft stoutste verwachtingen

inleiding

Uit waarnemingen vanuit de vogelkijkhut was al jaren duidelijk dat de belangrijkste broedplaats van purperreigers in Noordwest-Overijssel zich in de hoogwaterzone ten noorden van de Aukenweg bevindt. De door Natuurmonumenten in de afgelopen jaren opgegeven aantallen leken mij te laag gezien het beeld van frequent pendelende vogels. De terreingesteldheid en de verstoringgevoeligheid van het gebied laat geen telling over water toe in de broedtijd. Waarschijnlijk zijn de purperreigers ook uit de lucht moeilijk of zelfs geheel niet te tellen. Ik zat al jaren te wachten op een periode met vorst die een telling over betrouwbaar ijs mogelijk zou maken. Die deed zich dus recent voor en op vrijdag 2 januari 2009 ben ik nesten gaan tellen over ijs.

methode

Van ieder nest werd genoteerd op welke hoogte de nestrand zich bevond ten opzichte van de grond, of beter gezegd van het ijs. Om dubbeltellingen te voorkomen werd elk getelde nest genummerd. Die vrijdag heb ik op die manier 62 nesten afgewerkt. De telling werd op zaterdag 3 januari vervolgd. Toen heb ik geteld samen met Henk van der Kooij, purperreigerdeskundige bij uitstek. Samen konden we de verschillende typen nesten die we de aantreffen bediscussiëren. Het onderscheid tussen blauwe reiger en purperreiger was in de meeste gevallen eenvoudig te maken. Beiden hadden we geen ervaring met lepelaars, maar al gauw kregen we door hoe die van de beide reigersoorten te onderscheiden waren (grof nestmateriaal, opvallend ondiepe nestkom of zelfs helemaal geen nestkom, vaak zeer laag boven het water). Op zaterdag hebben we nog eens 80 nesten afgewerkt. In totaal dus maar liefst 142 nesten. Eén nest van een blauwe reiger was duidelijk niet in 2008 gebruikt, dus moet het totaal aantal nesten op 141 gesteld worden. Dit getal moet opgevat worden als een minimumschatting want met name purperreigernesten worden soms door de jongen helemaal vertrapt, zodat ze op het moment van deze wintertelling geheel verdwenen waren.

resultaten

In figuur 1 staat het gebied weergegeven waar de reiger- en lepelaarnesten werden aangetroffen. Alle nesten zaten in grauwe wilgen boven water. Eilandjes en de meeste randen worden door de vogels gemedend.

De 141 nesten bleken van tenminste 3 soorten namelijk lepelaar 27 stuks, blauwe reiger 39 en purperreiger maar liefst 75.

De nesten van de blauwe reigers zaten gemiddeld op een hoogte van 97 centimeter boven het ijs (SD 38 cm, range 14-170 cm, n= 39).

De nesten van de purperreigers zaten gemiddeld wat lager namelijk op 64 cm (SD 22 cm, range 11-115 cm, n=75).

De nesten van lepelaars zaten gemiddeld het laagst namelijk op 36 cm (SD 26 cm, range 10-130 cm, n=27).

aanbeveling

Het verrassende grote aantal broedparen van purperreiger en lepelaar benadrukt nog maar eens het eminente belang van de hoogwaterzone als broedgebied voor moerasvogels. Het is duidelijk dat het totaal aantal broedparen van met name de purperreiger na deze telling bijgesteld moet worden. Het zou me niet verbazen als in het gehele Wiedengebied meer dan 100 paren purperreigers broeden. Het zou mooi zijn als andere broedplaatsen ook nog over ijs geteld kunnen worden. Ik heb daar zelf geen tijd voor.

Het uitoefenen van ganzenjacht in de broedtijd in de buurt de hoogwaterzone valt te ontraden. De minimum afstand die nu wordt aangehouden (50 meter) is in mijn ogen veel te gering. Ook bij een geplande bouw van windmolens in de aan- en afvliegroutes van purperreigers en lepelaars, kan men, mede in het licht van deze verrassende telling, de nodige vraagtekens plaatsen.

Ronnie Veldkamp, 4 januari 2009.

Figuur 1. De plaats waar de 141 nesten op 2 en 3 januari 2009 werden aangetroffen.

Figuur 2. Een purperreigernest.

Figuur 3. Henk van der Kooij meet een nest.